

BERGEN KOMMUNE

BYRÅDSAVDELING FOR BARNEHAGE OG SKOLE

Bergen Rådhus
Postboks 7700, 5020 Bergen
Telefon 55 56 60 30
Telefaks 55 56 74 40
barnehage.skole@bergen.kommune.no
www.bergen.kommune.no/

Det kongelige kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.
200903642

Deres brev av:

Vår ref.
200900902-27
LAAA

Emnekode
SARK-2000

Dato
12. november 2009

Høring - NOU 2009: Rett til læring. Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov

Med dette oversendes høringsuttalelse fra Bergen Kommune vedrørende Nou : 18 "Rett til læring"

Komite for oppvekst behandlet saken i møtet 29.10.09 sak 103-09. Saksutredning og vedtakspunktene følger vedlagt.

Med vennlig hilsen
Byrådsavdeling for barnehage og skole

Merete Rosvold Bogen
Merete Rosvold Bogen
Seksjonsleder strategi og utredning

Laila Aarbakke
Laila Aarbakke
planlegger

Kopi til: Bystyrets kontor,
Torstein Johannessen

Dato: 13. oktober 2009

Byrådssak 382/09

Byrådet

Høringsuttalelse - NOU 2009 : 18 "Rett til læring"

LAAA SARK-2313-200912758-8

Hva saken gjelder:

Bergen kommune er høringsinnstans til NOU 2009 :18 "Rett til læring" og fristen for høringen er 27. november.

Link til høringen [**Nou 2009 : 18 Rett til læring"**](#)

Mandatet til utvalget har vært omfattende. I hovedsak handler utredningen om hvordan vi skal sikre at barn, unge og voksne med særskilte behov får være en del av et inkluderende fellesskap som gir muligheter for læring og utvikling. Bergen kommune påpeker at en slik melding også burde omhandle særlig flinke elever, slik at den inkluderer barn og unge på alle nivåer. Utvalget presenterer noen sentrale utfordringer i barnehage og skole når det gjelder institusjonenes evne til å gi gode tilbud. Bergen kommune har fokus på del 3 i rapporten i sitt høringssvar som omhandler utvalgets forslag til tiltak.

Begrunnelse for fremleggelse for komite for oppvekst:

Byrådets fullmakter § 5 vedtatt av bystyret 24.04.2006, sak 102:

”Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret.”

Byrådet innstiller til komite for oppvekst å fatte følgende vedtak:

1. Komite for oppvekst slutter seg til høringen med de synspunkt og kommentarer som kommer frem i saksfremstillingen.

Monica Mæland
byrådsleder

Filip Rygg
byråd for barnehage og skole

Saksutredning:

Høringsinnspill om NOU 2009:18 "Rett til læring"

Ved kongelig resolusjon 29. juni 2007 ble det oppnevnt et utvalg for å foreslå en helhetlig tiltakskjede for barn, unge og voksne med behov for særskilt hjelp og støtte i opplæringen. Dette arbeidet ble ledet av Jorid Midtlyng og ble levert 2. juli 2009 til Kunnskapsministeren. Bergen kommune er høringsinnstans til denne meldingen og fristen for høringen er 27. november.

Retten til opplæring er ikke bare en rett til et opplæringstilbud, men også til et innhold i og en kvalitet på opplæringen som setter barn og unge i stand til å nå de mål som er satt for opplæringen, eller de mål som er realistiske for den enkelte. **Det handler om en rett til læring.**

Mandatet til utvalget har vært omfattende. I hovedsak handler utredningen om hvordan en skal sikre at barn, unge og voksne med særskilte behov får være en del av et inkluderende fellesskap som gir muligheter for læring og utvikling. Bergen kommune påpeker at en slik melding også burde omhandle særlig flinke elever, slik at den inkluderer barn og unge på alle nivåer. Utvalget presenterer noen sentrale utfordringer i barnehage og skole når det gjelder institusjonenes evne til å gi gode tilbud. Bergen kommune har fokus på del 3 i rapporten i sitt høringssvar som omhandler utvalgets forslag til tiltak.

Utvalget påpeker et dilemma i forbindelse med om segregerte grupper kan aksepteres eller ikke. I Bergen kommune har man 3 spesialskoler, Alrekstad, Godvik og Tveiterås. Det er ikke på nåværende tidspunkt aktuelt å legge ned disse skolene.

Utvalget presenterer noen sentrale utfordringer i barnehage og skole når det gjelder institusjonenes evne til å gi gode tilbud til alle barn og unge.

Utvalget sammenfatter innholdet i rapporten til å gjelde tre hovedpoenger:

- Det første hovedpoenget er: For svært mange barn, unge og voksne med særskilte behov er måten den vanlige opplæringen er organisert og gjennomført på, helt avgjørende for det utbyttet de får av virksomheten. Når kvaliteten på den vanlige opplæringen øker, øker utbyttet for alle som er involvert.
- Et neste hovedpoeng er: at regelverket åpner for mange ulike tiltak, men legger i for liten grad klare nok eller gode nok føringer på organiseringen av tjenestene, på hvilke tiltak og handlinger som skal eller kan iverksettes, og hvordan disse må henge sammen. Regelverket kan med fordel presiseres og nyanseres på en del områder.
- Et tredje hovedpoeng er: tilgangen på kompetanse. Et åpent regelverk kombinert med store faglige utfordringer og store lokale forskjeller forutsetter at det er omfattende faglig kompetanse tilgjengelig. Kompetansen må være så nær den aktuelle opplæringen som mulig, og være tilgjengelig når behovene er der.

Som nevnt over har utvalget hatt et omfattende mandat, hvor både kvalitative og organisatoriske forhold skulle vurderes innenfor dagens ressursramme med noen avgrensinger. Dette er et sammensatt og komplekst fagfelt og utvalget har ikke tatt lett på oppgaven. Bergen kommune sin generelle oppfatning er imidlertid at tiltakene utvalget foreslår ikke godt nok følger opp kompleksiteten i fagområdet.

Bergen kommune har fokus på del 3 i rapporten i sitt høringssvar som beskriver de foreslåtte tiltakene.

Del 3 i rapporten er inndelt i følgende kapitler:

- Kap 13 Tidlig innsats og forebygging
- Kap 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen
- Kap 15 Tilpassede og fleksible opplæringsløp
- Kap 16 PP-tjenesten og Statped tettere på
- Kap 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- Kap 18 Økt kompetanse på alle nivåer

Bergen kommune har valgt å komme med synspunkter på noen av områdene som er særlig aktuelle i denne kommunen. Det virker som om forslagene i rapporten bruker detaljregulering som styringsverktøy for barnehage og skole med forslag til 61 svært detaljerte tiltak. Bergen kommune mener generelt at kompetansen ute i barnehager og skoler må styrkes og at det allerede eksisterende regelverket bør tydeliggjøres.

Kap 13 Tidlig innsats og forebygging

Dersom tiltak settes inn tidlig og forebyggende kan de bringe barn og unge inn i positive læringssirkler, som forbedrer både det pedagogiske og sosiale utbyttet av opplæringen. Jo, tidligere barn og unge får hjelp, desto større er sannsynligheten for at større og mer komplekse problemer avverges.

Bergen kommunes kommentarer

Tidlig innsats er viktig, Bergen kommune slutter seg til at barnehage- og skoleeier får plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø. Her bør tett samarbeid med foreldrene og gode strukturer for tverrfaglig samarbeid være en del av denne oppfølgingen.

Bergen kommune er enig i at bestemmelser som regulerer behovet for spesialpedagogisk hjelp tas inn i barnehageloven og at barnehageeier får samme plikt som følger av § 13-10 i opplæringsloven om å ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene blir oppfylt. Skoleeier har allerede en plikt til dette i § 13 i opplæringsloven. Det er ikke, slik Bergen kommune ser det, behov for å forsterke denne plikten gjennom ytterligere lovreguleringer.

Å opprette en ressursbank med varierte verktøy som en støtte for barnehager og skoler kan være en godt virkemiddel for oppfølging og tilrettelegging for barn og unge. Det er viktig at denne ressursbanken har en konkret form og at den har tydelige kriterier for hva som skal bli tatt inn i ressursbanken og evt. hva som skal ut. Statped bør ha hovedansvaret for at denne fungerer som den er tenkt og utvikler seg i tråd med aktuell barnehage- og skoleforskning.

Språkkartlegging av barn er viktig, men Bergen kommune er usikker på om det er nødvendig å språkkartlegge alle tre, fire og femåringer uavhengig om de har et språkproblem eller ikke. I Bergen kommune blir barn språkstestet på helsestasjonen ved to og fireårskontroll. I tillegg til at barnehagene har høy kompetanse på dette området. Det Bergen kommune derimot har stort behov for er verktøy i forbindelse med morsmålskartlegging, basert på barnas opprinnelige kultur.

Det er viktig å ha fokus på overgangene i barnas opplæringsløp, men Bergen kommune er ikke sikker på om den foreslåtte Læringsboka er det riktige verktøyet i den forbindelse. Det

bør være krav til dokumentets eierforhold, mal og bruksområde. En fare er at det vil øke kravene til dokumentasjon og rapporteringsarbeid, snarere enn det motsatte.

Utvalget vil begrense dokumentasjons- og rapporteringsarbeid i barnehage og skole. Det er Bergen kommune enig i. Det bør være en gjennomgang av den dokumentasjonen som faktisk gjøres og se evt. nytten av den.

Kap 14 Ekstra tilrettelegging i opplæringen

Det overordnede og generelle prinsippet for all opplæring er at opplæringen skal tilpasses evner og forutsetninger hos den enkelte elev, lærling og lærekandidat, både i grunnskole og i videregående opplæring. I kapittel 6 viser Grunnopplæringen utvalget at retten til spesialundervisning blir ivaretatt på ulike måter fra skole til skole. Uavhengig av definisjon, skjer spesialpedagogisk tilrettelegging på forskjellige måter gjennom bruk av assistenter, økt lærertetthet, praktisk bistand til elever i form av omsorg, pleie eller mobilitet, bruk av materielle ressurser, med videre. Tilretteleggingen innebærer dermed ikke nødvendigvis verken bruk av undervisning eller spesialpedagogisk kompetanse. Hensikten med tilretteleggingen er nettopp å overflødiggjøre de grep som iverksettes, slik at læringsmiljøet og/eller eleven på lengre sikt ikke vil ha behov for slik tilrettelegging.

Bergen kommunes kommentarer

Bergen kommune registrerer at det i rapporten er forsøkt ryddet i begreper. Det er bra at en vurderer begrepet spesialundervisning. Utredningen viser det mangfold av tiltak som kan omfattes av det nye begrepet – ekstra tilrettelegging. Det gamle begrepet - spesialundervisning -, tradisjonelt og historisk, utløser en snevrere forståelse for hvilke tiltak som kan omfattes av begrepet. Bergen kommune mener det nye begrepet "ekstra tilrettelegging i opplæringen" er bedre, men etterlyser en tydeligere definisjon på begrepet slik at en sikrer det faglige innholdet i opplæringen.

En reell utvidelse av skolens muligheter til å gi ekstra tilrettelegging i opplæringen støttes. Det settes imidlertid spørsmålstegn ved at retten til denne hjelpen virker todelt, en der skolen vurderer den, og en der PP-tjenesten kobles inn som sakkyndig. Bergen kommune ønsker en vurdering av den faglige og juridiske forankringen til denne retten.

Bergen kommune oppfatter at forslaget vil endre praksis innenfor PP-tjenesten, slik at barnehagen og skolen kan gjøre bedre nytte av deres kompetanse på systemrettet arbeid. En slik tankegang støttes og Bergen kommune oppfordrer alle barnehager og skoler til å bruke PP-tjenesten sin kompetanse på dette område. I tillegg kan tiltaket også være med å redusere ventelistene hos PP-tjenesten.

Det Bergen kommune savner i utvalgets rapport er at foreldrene i mindre grad er trukket inn i samarbeidet når tiltak for barna skal settes i verk. Det er viktig å se på foreldrene som en ressurs som kjenner sitt barn godt og som vil være med på utviklingen av opplæringsløpet til sitt barn.

Kap 15 Tilpassede og fleksible opplæringsløp

Læreplanverket er et sentralt styringsdokument for grunnopplæringen og arbeidsgrunnlag for lærernes virksomhet, basert på det verdigrunnlaget og de bestemmelsene som er nedfelt i lovverket. Læreplanen uttrykker dermed også de forpliktelsene samfunnet har påtatt seg i opplæringen av barn og unge. Gjennom utdanningsreformen Kunnskapsløftet (K06) fikk grunnopplæringen et nytt og gjennomgående læreplanverk. Mens tidligere læreplanverk har

fokusert på kunnskap og prosesser, legger det nye læreplanverket vekt på ferdigheter og resultater.

Bergen kommunes kommentarer

Å sørge for at K06 blir tydeligere og mer helhetlig er positivt. Bergen kommune støtter at det bør gjøres et konkret arbeid med å gjennomgå K06 med tanke på spesialundervisning/ekstra tilrettelegging.

Det er viktig å ha fokus på overganger i utdanningsløpet og kvalitetssikre at alle elever blir ivaretatt på best mulig måte. Bergen kommune har i dag rutiner for overgangsmøter for de barna som trenger det. Bergen kommune er enig i at det er viktig å sikre gode systemer på overganger mellom barnehagen og de ulike skoleslagene. Skal dette innføres for alle barn må det påpekes at store skoler i Bergen kommune kan ha opp til 28 ulike barnehager å forholde seg til.

Kap 16 PP-tjenesten og Statped tettere på

Midtlýngutvalget peker på at det er utfordrende å finne ut hvilken tilrettelegging som er nødvendig for å sørge for at læringsutbyttet blir tilfredsstillende. Det er nødvendig med bidrag fra fagpersoner med en annen kompetanse enn det som finnes ved den enkelte barnehage og skole (Kapittel 8 og 9 i utredningen). Utvalget peker på flere utfordringer knyttet til organisering og dimensjonering av PP-tjenesten og Statped. Det er mange forutsetninger som må oppfylles for at barnehager og skoler skal få effektiv og god hjelp.

Utvalget foreslår å legge ned de statlige hørselskolene.

Bergen kommunes kommentarer

I forslagene kommer det fram at bl.a. kompetansemiljøer for sammensatte lærevansker, skal bygges ned og erstattes. Bergen kommune vil poengtere at det ikke vil være hensiktsmessig å bygge ned disse kompetansemiljøene før noe annet er på plass.

Bergen kommune støtter intensjonen om at PP-tjenesten skal være tettere på barnehage og skole, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker. PP-tjenesten bør få henvisningsrett til Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og Habiliteringsseksjonen for barn og unge (HABU) slik at de som trenger hjelp får hjelpen tidligst mulig. En mener også at det er viktig å styrke kompetansen nær barnet, og at det er en naturlig utvikling at det blir tatt inn en bestemmelse om PP-tjenesten i barnehageloven når alle barn nå har rett til barnehageplass. Bergen kommune er positiv til at PP-tjenesten sin rolle dreies til å utvikle barnehage- og skolemiljø, men PP-tjenesten sin rolle bør tydeliggjøres enda mer. På bakgrunn av dette ser man positivt på at det opprettes et nasjonalt utviklingscenter for PP-tjenesten og at det etableres et femårig kompetanseprogram for PP-tjenesten og deres samarbeidspartnere.

Bergen kommune mener imidlertid at utredningen i større grad burde diskutert problemstillinger knyttet til PP-tjenesten sin rolle som en del av hjelpeapparatet rundt barn og unge. Det ligger også muligheter for både bedre ressursutnyttelse og bedre kvalitet på det totale tilbudet til mange barn med store hjelpebehov ved en bedre samordning av tjenestene

Bergen kommune er i gang med å planlegge en samlokalisering av en statlig hørselskole og en ordinær grunnskole i tillegg til en barnehage. Bergen kommune ser derfor positivt på forslaget

om å avvikle de statlige hørselskolene, men er opptatt av at kommunen får kompensert driftsutgifter til samlokaliseringen av tiltaket som ferdigstilles i 2012.

Bergen kommune slutter seg til forslaget om å organisere Statped på samme måte som helseregionene. De bør ha fokus på betydningen av tverrfaglig samarbeid som betingelse for å utvikle gode læringsmiljøer for barn og unge med særskilte behov.

Kap 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Læring er en livslang prosess som både skjer i formelle opplærings situasjoner og uformelt i lek, samvær og arbeid. Skole, hjem, og fritid utgjør viktige arenaer som henger sammen og utfyller hverandre. Dersom barn og unge skal oppleve sammenheng mellom det formelle og det uformelle må hjelp og støtte henge sammen. Dette er viktig for trygghet og trivsel, som igjen er viktig for barn og unges utvikling og læring. Det er den enkelte og dennes familie som best kan avgjøre om tjenesteapparatet lykkes med å skape helhet og sammenheng. Brukermedvirkning er avgjørende både på individnivå og systemnivå.

Bergen kommunes kommentarer

Bergen kommune kan støtte bestemmelser om at individuell plan (IP) hjemles i barnehage- og opplæringsloven, men når det gjelder hvem som skal være koordinator for IP mener vi at barnehagens og skolens ansatte i dag ikke skal ha denne rollen. Foreldrene må være sikret at denne koordineringen gjøres på en forsvarlig måte. Bergen kommune mener at PP-tjenesten bør ha denne oppgaven i tillegg til ansatte i helse og sosialsystemet.

Midtlyngutvalget trekker frem noen ideelle prinsipper for utvikling av gode tjenester som bør ta utgangspunkt i brukers behov:

- Bruker må tas på alvor og delta i utvikling av tiltakene
- Tjenestene må være samordnet og helhetlig
- Hjelpen/ressursene må være så nær læringsarenaen som mulig.

Kommunen er enig i at det må avklares hvem som skal ha ansvar for tilbud etter skoletid etter 7. trinn. Dette bør lovreguleres og utfordringer som betaling, kvalitet, bemanning og lokaliteter bør utredes nasjonalt. Bergen kommune tilbyr tilsyn for elever etter 7. trinn og søker å gjøre det best mulig for brukeren. Kommunen har påtatt seg dette ansvaret for å imøtekomme brukernes behov - selv om det ikke er lovhjemlet.

Bergen kommune etterlyser utvalgets vurdering av tverrfaglig og tverretatlig samarbeid på alle nivåer fra barnehage, skole til forskningsmiljøer slik at helhetstenkingen blir ivaretatt og ressursene blir utnyttet best mulig.

Kap 18 Kompetanse på alle nivåer

Det fremgår av rapporten at behovet for både mer og ny kompetanse og kombinasjon av kompetanser kommer tydelig fram i nesten alle sammenhenger der mandatets problemstillinger berøres. Utvalget mener derfor at økt kompetanse er en hovedstrategi for å styrke barnehagens og skolens evne til å skape inkluderende miljøer. Dette gjelder både den allmenne kompetansen, mer spesialisert kunnskap, samt evnen til samarbeid. Kompetanse i forhold til tilpasset, inkluderende og likeverdig opplæring vil være viktig for at barnehager og skoler skal kunne utvikle en forebyggende strategi basert på tidlig innsats. Barn og unge som ikke har forventet og ønsket læringsutbytte, må møtes med intensiverte utviklings elevenes læringsutbytte er komplisert og vanskelig å måle, er det stor enighet om at lærere har stor innflytelse på læringsutbyttet.

Bergen kommunes kommentarer

Bergen kommune støtter all form for kompetanseheving i alle ledd som arbeider med barn og unge. I kapitlet er det foreslått mange positive tiltak og vi har særlig merket oss det femårige kompetanseutviklingsprogrammet for barnehage og skoler hvor det er foreslått at det skal følge midler med. Bergen kommune ønsker en kompetanseheving med statlige midler på linje med den som helse har innenfor sitt fagområde og sine utdanningsløp. Innenfor utdanningssektoren vil det være naturlig å tenke at ufaglærte assistenter kan utdanne seg til barne- og ungdomsarbeider og for så å gå videre og utdanne seg til førskolelærer eller lærer, i forhold til de krav som stilles til en god barnehage og skole.

Bergen kommune tilbyr i dag assistenter i barnehage, SFO og skole et videreutdanningsopplegg, hvor de til slutt kan ta fagbrev som fagarbeider. Dette gjør Bergen kommune fordi man generelt ønsker å heve kompetansen hos de som arbeider med barn og som ikke har fagutdanning fra før. Det er særlig satt midler inn på oppgradering av ufaglært personalet i barnehagene våre de to siste årene da kommunen vår på 6 år har fått 60 % flere barn under tre år inn i barnehagene. For at tidlig innsats og forebygging skal virke er det særlig viktig med god kompetanse rundt de minste barna.

Tverrfaglig samarbeid er en forutsetning for å heve kvaliteten på arbeidet med barn og unge. Bergen kommune støtter derfor forslaget om at samarbeids- og koordineringskompetanse, samt kunnskap om andre yrkesgrupper det er aktuelt å samarbeide med, sikres bedre i pedagogisk og helse- og sosialfaglige yrkesutdanninger.

Saknr 103-09
Emnekode 2313
Arkivsak 200912758

Til Byrådsavdeling for barnehage og skole

Høringsuttalelse - NOU 2009 : 18 Rett til læring

Komite for oppvekst behandlet saken i møtet 291009 sak 103-09 og fattet følgende vedtak:

1. Komite for oppvekst slutter seg til høringen med de synspunkt og kommentarer som kommer frem i saksfremstillingen.
2. Komité for oppvekst fremmer følgende tilleggsforslag til Bergen kommunes høringsuttalelse:

Komité for oppvekst registrer at utvalget i rapporten har vurdert begrepet spesialundervisningen. *Komiteens medlemmer* er ikke imot at en kan få en tilleggsbestemmelse om rett til også ekstra tilrettelegging, men mener at retten til spesialundervisning ikke bør erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging. I dag opererer en med elever som har og elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen. *Komiteens medlemmer* mener at innsatsen først og fremst må rettes mot å konkretisere elevens behov og definere innholdet i spesialundervisningen. Etter komiteens syn er det lite hensiktsmessig og bare bytte ut begrepene. Faren er at retten til spesialundervisning blir ytterligere svekket ved å innføre problematiske mellomgrupper som *Gråsoner*, *Behov for ekstra tilrettelegging*, *Behov for tilpasset opplæring* mm.

3. *Komité for oppvekst* registrer at utvalget har foreslått å redusere kapasiteten til Statped sine sentre for sammensatte lærevansker fra 145 årsverk til 30 årsverk. Etter *komiteens* syn er grunnlaget for utviklingen av SLV-sentrene svært mangelfull. I utredningen synes det kun å være stikkordsmessige oppsummeringer fra kompetansesentrene sine årsmeldinger. *Komiteens medlemmer* stiller derfor spørsmålsteget ved hvilke konsekvenser forslaget kan ha for mange elever med omfattende og spesielle behov, og etterlyser en grundigere undersøkelser i forhold til de ulike PP- tjenestenes kompetanse og behov på feltet, samt behovene til elevene som inngår i denne gruppen.

4. *Komité for oppvekst* er kritisk til utvalgets forslag om å legge ned de statlige hørselsskolene i sin helhet. *Komiteens medlemmer* mener det er svært viktig for tegnspråkbrukere å ha et trygt tegnspråklig miljø, og viser til at de statlige hørselsskolene lenge har vært et viktig og nødvendig alternativ for mange hørselshemmede elever som ikke fungerer bra på sin nærscole. *Komiteens medlemmer* registrer også at det ikke foreligger føringer for hvem som skal ta kostnadene knyttet til samlokaliseringen, og frykter at dette vil gi et dårligere tilbud for elevene.
5. *Komité for oppvekst* er positiv til utvalgets forslag om å innføre differensierte læreplaner i fellesfagene for studieforberedende og yrkesforberedende utdanningsprogrammer, dette kan imøtekomme elever på yrkesfaglige utdanningsprogrammer bedre enn i dag. *Komiteens medlemmer* etterlyser imidlertid tilsvarende forslag om en betydelig større grad av valgmuligheter og differensiering allerede i ungdomsskolen. *Komiteens medlemmer* viser i så henseende til at mange av problemene for de med mer praktiske anlegg ikke starter i den videregående skole, og mener derfor det også nødvendig å gjøre endringer allerede i ungdomsskolen.
6. *Komité for oppvekst* understreker at tilpasset opplæring også må gjelde de flinke elevene. Utvalgets rapport synes å ha utelatt sentrale problemstillinger knyttet til disse elevene. *Komiteens medlemmer* viser til Kunnskapsløftet (K06), hvor tilpasset opplæring er et hovedanliggende for hele den store reformen. Blant tiltakene er økt fleksibilitet i fag- og timefordelingen og muligheter for ungdomsskoleelever til å velge opplæring i fag fra videregående opplæring. Tiltakene skal bidra til å styrke tilpasningen til ulike elevers interesser og forutsetninger, og knytte ungdomstrinnet og videregående opplæring bedre sammen. *Komiteens medlemmer* mener at det er viktig å fokusere på å gjennomføre tiltakene som ligger i Kunnskapsløftet, og etterlyser samtidig tilsvarende muligheter for flinke elever i grunnskolen.
7. *Komité for oppvekst* mener utvalgets forslag om å hjemle retten til individuell plan (IP) i opplæringsloven er svært positivt. IP vil være et middel til sømløs samordning av tjenester på tvers av sektorer og forvaltningsnivå. Etter *komiteens medlemmer* sitt syn bør også IP være et middel for å sikre sømløse overganger og kontinuitet i skoletilbudet for de elevene som har store og spesielle behov. *Komiteens medlemmer* mener at det i slike tilfeller kan være hensiktsmessig å gi barnehagen og skolens ansatte rolle som koordinator for IP, men dette fordrer imidlertid at skolene tilføres midler og kompetanse for å ta på seg denne oppgaven.
8. *Komite for oppvekst* vil på generelt grunnlag uttrykke skepsis til at det innføres nye/flere systemer i skolen som kanføre til økt byråkratisering hvor konsekvensen blir at lærerne får mindre tid til å konsentrere seg om sine undervisningsoppgaver.

Bystyrets kontor, 6. november 2009

Evelyn Gullaksen
konsulent